

“Eenvoud is het toverwoord”

Lange tijd was katholieke basisschool De Zevensprong in Heerhugowaard een vrij traditionele school met klassikaal onderwijs. Maar de introductie van een speciale Wetenschap en Techniek-veertiendaagse in februari heeft uiteindelijk de stoot gegeven tot een spectaculaire verandering in het onderwijsmodel. Van methodisch naar thematisch, vakoverstijgend en hier en daar zelfs leerjaaroverstijgend. Directeur Wim Schölzel is een van de motoren achter deze beweging, aangezwengeld door het vliegwiel van W&T .

Visie en uitgangspunten

Kinderen dwarsverbanden laten zien

“We hebben W&T als speerpunt gekozen omdat we er al ervaring mee hadden opgedaan als een jaarlijks terugkerend tweewekelijks themaproject. We hebben altijd al beseft dat het iets is waarmee je op de basisschool moet beginnen. Rekenen en taal zijn opgelegd, maar op een gegeven moment hebben we gezegd: we willen iets overkoepelends, we willen dat kinderen zich breder ontwikkelen, dwarsverbanden leren zien. Vakken separaat aanbieden brengt risico’s met zich mee, wij willen de verbinding zoeken. En daarvoor is W&T bij uitstek geëigend. We vonden die traditionele twee weken per jaar te beperkt en wilden meer lijn in het geheel brengen. Die hebben we er vorig jaar ingebracht door samenwerking te zoeken met externe deskundigen.”

Nieuwsgierigheid wekken

“Onze ambitie is om W&T in te bedden in het geheel van ons onderwijs. We willen kinderen nieuwsgierig maken, dat ze zich altijd afvragen: hoe werkt zoiets eigenlijk, en waarom? Om een simpel voorbeeld te noemen: waarom gaat het papieren vliegtuigje van mijn vriendje altijd omhoog als je het lanceert, en waarom duikt dat van mij meteen naar beneden? En waarom maakt weer een ander vliegtuigje telkens een lange grote zweefboog? Hoe komt dat nou? Niet ter kennisgeving aannemen, maar onderzoeksvragen stellen. In ons onderwijsconcept willen we ruimte maken om die vragen te beantwoorden. Dat is de kern van ons beleid. Daarvoor moet wel heel veel op de schop: van een vrij klassikaal methodisch geïntendeerde school zijn we de laatste jaren aan het veranderen in een school met een thematische aanpak, vak- en zelfs leerjaaroverstijgend. Waar nog niet zo lang geleden de leerstof centraal stond, staat nu heel nadrukkelijk het kind centraal.”

De praktijk

Trial and error

“Een groepje van drie leerkrachten, een zogenoemde leergemeenschap, fungeert als de trekker van W&T. Dat doen we overigens met alle vakken zo. We zijn een school van trial and error: we gaan gewoon aan de slag met zo’n leergemeenschap, en onderweg lopen we vanzelf tegen dingen aan. Vervolgens ga je je afvragen wat ervoor nodig is om verder te kunnen. Het bestuur van de stichting steunt ons: die maakt zich erg sterk voor W&T als speerpunt. Om dat streven kracht bij te zetten hebben ze bijvoorbeeld alle 28 aangesloten basisscholen in de kop van Noord-Holland 3D-printers gegeven. Wij krijgen er twee, en onze groep 7 gaat die onder begeleiding in elkaar zetten. Meer motivatie heb je voor dit vak niet nodig!”

Geen containerbegrip

“Met twee andere basisscholen van onze stichting hebben we fantastische ondersteuning gekregen van technologiemuseum NEMO en de Universiteit van Amsterdam. Die heb je keihard nodig, want waar heb je het eigenlijk over? Voor je het weet is W&T een vaag containerbegrip. Op een studiedag voor het hele team onder leiding van NEMO hebben we het concreet kunnen maken. De belangrijkste les: zoek naar eenvoud. Ze lieten ons proefjes zien die je makkelijk met kinderen kunt doen, en die hebben we vertaald voor de diverse groepen, en uitgebreid. We doen nu op elke eerste maandag van de maand een proef in elke groep, van de kleuters tot groep 8. Dat lijkt misschien nog niet zo veel, maar elke proef leidt als het goed is tot nieuwe vragen, die weer leiden tot een nieuwe proef, waarmee je die vragen kunt beantwoorden. Enzovoort ”

Werken in laboratoria

“In de school hadden we tijdens de W&T-weken laboratoria ingericht, een groot woord natuurlijk, maar toch. Kinderen kregen een stofjasje aan en dat vonden ze natuurlijk prachtig, vooral de kleuters. De universiteit heeft toen een blik studenten ingevlogen die allerlei proefjes en opstellingen bij zich hadden. Zo hebben de groepen 6, 7 en 8 onder hun begeleiding in het laboratorium een 3D-film gemaakt. Ze hebben zelf het scenario geschreven, en na leren denken over de belichting, de camerastandpunten, en noem maar op. Vervolgens hebben ze dat ook allemaal uitgevoerd. Op die manier maak je het groter dan je als school zelf zou kunnen, want al die apparatuur is natuurlijk niet te betalen.”

Aandachtspunten

Krampachtig vasthouden aan het curriculum

“Ga niet te krampachtig om met wat je allemaal wel niet zou moeten behandelen in je klas. Natuurlijk, over rekenen en taal valt niet te twisten, maar het is echt geen must om bijvoorbeeld de Romeinen te behandelen. Dank je nou echt dat er in het voortgezet onderwijs naar wordt gekeken of dat wel is gebeurd? Gun jezelf als school en als docent de vrijheid om thematisch te werken, dat maakt kinderen veel nieuwsgieriger en het brengt je veel dichterbij de kerndoelen. En laat kinderen zelf kiezen hoe ze het geleerde willen verwerken: in een toneelstuk, een muurkrant, een strip of een filmpje. Of in een bestaand werkboekje, dat mag ook.”

Borgen

“Grootste uitdaging is wel het antwoord op de vraag: hoe borg je alles? Je hebt ook altijd een paar leerkrachten die er tegenop zien om een proefje te doen, die liever willen rekenen en niet de link liggen dat zo'n proefje veel meer rekenwerk met zich meebrengt dan je op het eerste gezicht zou denken. Die docenten moet je bij de les houden. Dat doen we vooral door heel veel bij elkaar in de les te kijken. De drie W&T-trekkers zien erop toe dat die collegiale consultatie ook echt gebeurt.”

Drie gouden tips

- Neem externe deskundigen (NEMO, UvA) in de arm.
- Maak het niet te groot, en begin gewoon.
- Ga met het kind samen op ontdekkingsreis.

Meer informatie

Wim Schölzel

directie@dezevensprong.nl